

תורתך שאלתי

אחת,
שאלתי
למדתי בענייני ובהנהיגתי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון פרשת ויקרא תשפ"ג

רעיונות לליל הסדר מתוך

הגדה של פסח 'כי ישאלך'

הא לחמא עניא די אכלו...

מדוע 'הא לחמא' נכתבה בלשון ארמית?

אבודרהם: בעל ההגדה בחר בשפה הארמית, שאינה מובנית למלאכים (עפ"י שבת יב ע"ב), כדי שלא יקטרגו עלינו ויזכירו את עוונותינו.

רשב"ץ: בתקופת בית שני הטף והנשים הבינו רק שפה זו. כדי לשתפם בליל הסדר, צריך לקרוא בשפה המובנת להם

ארמי אובד אבי וירד מצרימה

מדוע נכללו בהגדה פסוקי הביכורים?

אברבנאל: בלילה זה אנו מודים לה'. מתחילים בגנות ומסיימים בשבח (עיון פסחים קטז ע"א). בעל ההגדה משתמש בדוגמא זהה, מפרשת הביכורים, שגם בה מבנה הפרשה מתחיל בגנות ומסיים בשבח, שפותחים בגנות לבן ומסיימים בשבח הקב"ה.

שפתי חיים: חקלאי שרואה את פרי עמלו, מגיע לתחושת סיפוק. כדי שלא יחוש "כוחי ועוצם ידי", מצוה התורה להביא ביכורים, כביטוי להכרת הטוב להקב"ה על היבול. כך גם אנו מודים לה' בליל הסדר על שהוציאם ממצרים.

מדוע אין מברכים על ההלל?

ר"ן: אינו נאמר בתורת קריאה, אלא בתורת שירה.

מאירי: בליל הסדר אומרים את ההלל, כחלק ממצות סיפור יציאת מצרים, ואינו חובה בפני עצמו.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל Office@shaalti.co.il; בוואטסאפ 052-9453811

ויקרא אל משה וידיבר ה' אליו (א, א)

מדוע האות א' במילה 'ויקרא' זעירה?

בעל הטורים: משה היה גדול ועניו, ורצה לכתוב 'ויקרא', לשון מקרה, כביכול נראה לו הקב"ה רק במקרה, ודיבר איתו רק בחלום, כפי שכתוב אצל בלעם (במדבר כג, ד).

הקב"ה הורה לו להוסיף את האות א', משום שהמילה 'ויקרא' מראה על מדרגה גבוהה יותר בנבואה. משה "נאלץ" להסכים, ומרוב ענוותנותו כתב א' זעירה.

אדם פי יקריב... תקריבו את... (א, ב)

מדוע פתח ביחיד 'יקריב' וסיים ברבים?

אלשיך: יחיד מישראל שחוטא פוגם בכלל ישראל, וכולם צריכים כפרה. על אף שבפועל מקריב הקרבן הוא יחיד (ולכן נאמר ביחיד), הקרבן מתייחס לכלל ישראל. ע"י הבאת הקרבן מתכפר לכל ישראל הפגם שנפגם כתוצאה מהחטא, ולכן נאמר "תקריבו" בלשון רבים, כביכול הקרבן הוא קרבן ציבור הבא לכפרת כל ישראל.

ושסע אתו בכנפיו... והקטיר אתו הפהן...

עלה הוא אשה ריח ניחח לה' (א, יז)

רש"י: "כנפיו" – נוטה ממש, והלל אין לך הדיוט שמריח ריח רע של כנפים נשכפים ואין נפשו קלה עליו, ולמה אמר הכתוב "והקטיר"? כדי שיהא המזבח שבע ומהודר בקרבנו של עני"

טבעו של אדם להתענג במחיצת עשירים לבושים בקפידה, מסודרים ונקיים, בשונה מתחושתו בחברת עני שבגדיו קרועים, בלויים ומלוכלכים, ולעיתים נודף מהם ריח לא נעים, ומתרחקים ממנו.

לא כך הן דרכי ה' שנצטוונו ללכת בהן. רש"י מלמדנו שדוקא לאדם כזה יש להתקרב, לסייע בידו ולהראות לו פנים שוחקות, ובודאי שאין היתר להראות לו שמץ של סלידה מהאי נעימות.

מדוע שמו של משה רבינו לא הוזכר בהגדה? רבי יהודה היה נותן בהם סימנים

מדוע רבי יהודה נתן בהם סימנים?

ראב"ן: **כדי לשנות בדרך קצרה**, כדברי חז"ל: "ישנה... לתלמידו דרך קצרה" (פסחים ג' ע"ב).

גימטריה דצ"ך עדי"ש באח"ב=501, כמנין **אשר**:

האר"י: "מי ה' אשר אשמע בקולו..." (שמות ה, ב).

החיד"א: "ואת המטה הזה תיקח בידך אשר תעשה בו את האותות" (שמות ד, יז).

מדוע אין מברכים על סיפור יציאת מצרים?

הת"ם סופר: נכרי שמתגייר, מברך "על הטבילה", לאחר שטבל, כיון שלפני כן הוא עדיין נכרי ואינו יכול לומר: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו". בתחילת ליל הסדר אנו נמצאים במצב של כביכול גויים, שהרי אדם צריך לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, ועל כן אין אנו מברכים לפני סיפור יציאת מצרים, אולם אחריו, הגענו כביכול לדרגת "מתגיירים", התקרבו להקב"ה ויכולים אנו לברך: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו".

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל Office@shaalti.co.il; בוואטסאפ 052-9453811

חפץ חיים: הקב"ה מקיים את רצון יראיו, רצונו של משה להשמיט את שמו מההגדה מתוך ענוותנות.

שפתי חיים: בליל הסדר אנו מדגישים את ישועתו של הקב"ה במצרים, שלא נעשתה ע"י שליח או מלאך, אלא ע"י הקב"ה ללא שיתוף גורם נוסף. [הפסוק (שמות יד, לא) "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", מוזכר אגב].

מדוע אין מברכים על סיפור יציאת מצרים?

רשב"א: זו מצוה שאין לה קצבה או שיעור מיוחד, ואפילו בדיבור בעלמא שידבר בענין יציאת מצרים יצא ידי חובה, אלא שכל המרבה הרי זה משובח.

פרי מגדים: כיון שניתן לקיים במחשבה את מצות "סיפור יציאת מצרים". ברכות נתקנו רק על קיום מצוה ולא במחשבה.

מדוע מספרים ביציאת מצרים בדרך שאלה ותשובה?

מלבי"ם: אופן זה, מעורר יותר את התרגשות הלב מהשינויים כבר בפתח ליל הסדר. (מנימוק זה, אפילו אם מיסב לבד בליל הסדר צריך לשאול את עצמו קושיות אלו).

רבי יחזקאל אברמסקי: יש נעימות ומתיקות מיוחדת לדברים, כשהם נאמרים כתשובה לשאלות.

מדוע הכוס ה-5 נקראת 'כוסו של אליהו'?

חוק יעקב: לרמז שאנו מאמינים שהקב"ה יגאלנו, וישלח לנו את אליהו הנביא שיבשר לנו על הגאולה.

הגר"א: שאלת מצות שתיית הכוס חמישית לא הוכרעה ונשארה בספק. כדי לא להכריע, מחד מוזגים אותה, ומאידך לא שותים, וכשיבוא אליהו יתברר התיק"ו. (תיק"ו=ראשי תיבות - תשבי יתרץ קושיות ובעיות).

היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד

מדוע הלל היה כורך אותם ביחד?

אלשיך: כריכת המצה והמרור מסמלים דרך בעבודת ה'. המצה מרמזת על יצר הטוב, המרור - על יצר הרע. את הקב"ה עובדים גם ביצר הרע, שהרי חז"ל דרשו - "בכל לבבך - בשני יצריך, יצר הטוב ויצר הרע" (ברכות דף נד).

את הקושיות תשאירו לליל הסדר!

כי ישאלך
ההגדות שיעשו לכם סדר בליל הסדר!
מאת המחבר:

הרב חגי ולוסקי

מעל 500 שאלות (כ-100 שאלות בהגדה לילדים) ועליהן לקט תשובות תמציתי ממפרשי התורה וההגדה.

מאפשר ומסייע לעורך הסדר לשתף את המסובים בקיום מצות סיפור יציאת מצרים בדרך של שאלות ותשובות

הזמינו עכשיו והמשלוח בדרך אליכם:

סיקרו את הברוקי: shaalti.co.il
במייל: office@shaalti.co.il
בטלפון: 058-3213811
בוואטסאפ: 052-9453811

עוד ספרים מביית: **אחת, שאלתי**
למדרתי נעניתי ונדברתי